

Братішко Ю. С., Полянський Я. Г.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків

Актуальність створення системи соціально-економічної безпеки в компанії
yezjf@nuph.edu.ua

Вступ. У сучасних умовах соціально-економічна безпека набуває першочергового значення, оскільки вона дає орієнтири для прийняття основних соціально-економічних рішень. Окрім того, соціально-економічна безпека держави має значний вплив на діяльність вітчизняних підприємств, які постійно стикаються із значною кількістю ризиків, дія яких призводить до значних втрат і збитків. У таких умовах все більшу увагу приділяють дослідженням основних факторів впливу та визначенню шляхів забезпечення системи соціально-економічної безпеки підприємства (СЕБП).

Метою дослідження є розробка засад формування та управління системи соціально-економічної безпеки на підприємстві. При виконанні дослідження були використані методи: контент-аналізу, наукового синтезу, узагальнення, спостереження, метод моніторингу, угруповання, вимірювання, кластеризації, таксономічного, кореляційно-регресійного аналізу, метод побудови трендів, статистичний аналіз, розрахунок аналітичних показників та ін.

Соціально-економічна безпека підприємства – це системна захищеність його діяльності від негативних впливів внутрішнього і зовнішнього середовища, а також здатність швидко ліквідувати різні варіанти загроз чи пристосуватися до існуючих умов, що не позначаються негативно на діяльності підприємства.

Функціональні складові соціально-економічної безпеки підприємства – це сукупність основних напрямків його безпеки, що істотно відрізняються один від одного за своїм змістом. Загальна схема процесу організації соціально-економічної безпеки включає такі дії (заходи), що здійснюються послідовно або одночасно: формування необхідних корпоративних ресурсів (капіталу, персоналу, інформації, технології та устаткування); стратегічне прогнозування та планування соціально-економічної безпеки за функціональними складовими;

стратегічне планування фінансово-господарської діяльності підприємства; тактичне планування соціально-економічної безпеки за функціональними складовими; оперативне управління фінансово-господарською діяльністю підприємства; здійснення функціонального аналізу рівня соціально-економічної безпеки; загальна оцінка досягнутою рівня соціально-економічної безпеки. Тільки за умов здійснення в необхідному обсязі зазначених дій (заходів) можна досягти належного рівня СЕБП. Складовими структури СЕБП є: фінансова складова; інноваційно-інтелектуальна складова; кадрова складова; техніко-технологічна складова; політико-правова складова; інвестиційна складова; екологічна складова; інформаційна складова; силова складова.

До основних завдань СЕБП належать: захист законних прав та інтересів підприємства і його співробітників; збір, аналіз, оцінка даних і прогнозування розвитку обстановки; вивчення партнерів, клієнтів, конкурентів, кандидатів на роботу в компанії; своєчасне виявлення можливих ризиків для підприємства і його співробітників з боку зовнішніх джерел; недопущення проникнення на підприємство структур економічної розвідки конкурентів, організованої злочинності й окремих осіб із протиправними намірами; протидія технічному проникненню в злочинних цілях; виявлення, попередження й припинення можливої протиправної й іншої негативної діяльності співробітників підприємства на шкоду його безпеці; захист співробітників підприємства від насильницьких зазіхань; забезпечення збереження матеріальних цінностей і відомостей, що становлять комерційну таємницю підприємства; пошук необхідної інформації для вироблення оптимальних управлінських рішень із питань стратегії й тактики економічної діяльності; фізична й технічна охорона будинків, споруджень, території й транспортних засобів; формування серед населення й ділових партнерів сприятливої думки про підприємство, що сприяє реалізації планів економічної діяльності й статутних цілей; відшкодування матеріального й морального збитку, завданого в результаті неправомірних дій організацій і окремих осіб; контроль ефективності функціонування системи безпеки, удосконалення її елементів.